

**Oikeusministeriön ja tuomioistuinlaitoksen välinen tulossopimus vuosille
2024–2027**

Sisällys

1	Strategiset linjaukset.....	3
2	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus.....	4
3	Tulostavoitteet	5
4	Voimavarojen hallinta	8
5	Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset.....	10
6	Liitteet	11
	Liite 1 Laskennalliset henkilötyövuosikustannukset	11
	Liite 2 Toimintaympäristön muutostekijät	11
	Liite 3 Riskienhallinta.....	11

1 Strategiset linjaukset

Tuomioistuinlaitoksen perustehtävä on tuottaa oikeusturvaa. Riippumattomat ja puolueettomat tuomioistuimet tuottavat oikeusturvaa ratkaisemalla niiden käsiteltäviksi tulleet asiat.

Tuomioistuinlaitoksen strategiassa vuosille 2023–2033 korostetaan tuomioistuinlaitoksen asemaa ja oikeusturvan laatua. Tulevan kymmenen vuoden tahtotila tiivistyy visioon: Oikeusvaltion ytimessä – Tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin.

Tuomioistuinlaitoksen tavoitteissa korostuvat oikeudenhoidon ymmärtäminen palveluna, henkilöstön hyvinvointi sekä aktiivinen vaikuttaminen toiminnan perusedellytyksiin. Tuomioistuinlaitoksen toiminnan ja palvelun tavoitellaan vastaavan yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita. Tavoitteeseen sisältyy muun muassa se, että asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin ja että oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa.

Tuomioistuinlaitoksen tärkein voimavara on henkilöstö. Henkilöstön osaaminen, sitoutuneisuus ja hyvinvointi edellyttävät huomion kiinnittämistä muun muassa työnkuvien selkeyteen, työssä kehittymisen mahdollisuuksiin ja hyvään johtamiseen sekä tuomioistuinlaitoksen toimintojen tavoitteelliseen kehittämiseen.

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset tulee turvata kaikkina aikoina. Tuomioistuinlaitos pyrkii edistämään perusedellytysten turvaamista aktiivisella vaikuttamistyöllä ja varautumisella.

Tuomioistuinlaitoksen strategia 2023 - 2033			
Perus- tehtävä	Riippumattomat ja puolueettomat tuomioistuimet tuottavat oikeusturvaa ratkaisemalla niiden käsiteltäviksi tulleet riita-, rikos- ja hallintolainkäyttöasiat.		
	Oikeusvaltion ytimessä – Tuomioistuimet tuottavat laadukasta oikeusturvaa joutuisasti ja nykyaikaisin menetelmin		
Visio			
Tavoitteet	Tuomioistuinlaitoksen toiminta ja palvelu vastaavat yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita	Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja hyvinvoivaa	Tuomioistuinlaitoksen toiminnan perusedellytykset on turvattu
	<ul style="list-style-type: none"> Asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin. Oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa. Tuomioistuimet tuottavat laadukkaan ja yhdenmukaisen asiointikokemuksen. Sähköiset asiointipalvelut ovat kattavia ja toimivia. Tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja tuomioistuinlaitokseen luotetaan. 	<ul style="list-style-type: none"> Toimintatavat ovat tehokkaita ja vastaavat parhaita käytäntöjä. Työnkuvat ovat selkeitä ja mahdollistavat työssä kehittymisen. Johtaminen edistää työssä onnistumista ja työhyvinvointia. Tietojärjestelmät tehostavat ja helpottavat työn tekemistä. Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa ja vaikuttavaa. Tuomioistuinlaitos on hyvä ja haluttu työpaikka. 	<ul style="list-style-type: none"> Tuomioistuinlaitos vaikuttaa perustelluin näkemyksin siihen, että: <ul style="list-style-type: none"> Riippumattomuus on vahva. Perusrahoitus on turvattu. Palkkaus on kilpailukykyinen. Tuomioistuinrakenne sekä kokoonpanoja ja menettelyjä koskevat säännökset ovat tarkoituksenmukaiset. Toimitilat ovat erilliset, turvalliset ja toimivat. Digitaalinen työympäristö on toimintavarma ja tuomioistuintyöhön sopiva. Tuomioistuinlaitos huolehtii toiminnan jatkuvuudesta eri olosuhteissa.

Kuva 1. Tuomioistuinlaitoksen strategia 2023–2033

2 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Tuomioistuinlaitoksen hyvä ja tehokas toiminta on edellytys perus- ja ihmisoikeusvaatimusten mukaisen oikeusturvan toteutumiselle sekä oikeusvarmuudelle, jota vaaditaan niin talouselämässä kuin ihmisten keskinäisten suhteiden järjestämisessä. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilyttäminen sekä ristiriitojen selvittäminen tasapuolisin menettelyin ennalta asetettujen yleisten sääntöjen pohjalta edellyttävät hyvin toimivaa oikeusjärjestelmää. Riippumattoman tuomioistuinlaitoksen tulee turvata, että jokainen voi yhteiskunnassa luottaa oikeuksiensa toteutumiseen ja että perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat asioiden käsittelyssä ja ratkaisemisessa.

Tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja tuomioistuinlaitokseen luotetaan. Oikeusasteiden roolien ja tehtävien tulee olla selkeitä. Yleiset tuomioistuimet huolehtivat osaltaan rikosvastuun toteuttamisesta. Ne vastaavat myös oikeussuojan antamisesta yksityishenkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille niiden keskinäisissä suhteissa sekä myös suhteissa julkisyhteisöihin silloin, kun kysymys ei ole hallintolainkäyttöasioista. Hallintotuomioistuinten ratkaisut ohjaavat julkisen vallankäytön lainmukaisuutta ja antavat oikeussuojaa yksityishenkilöille, yrityksille ja muille yhteisöille suhteessa julkiseen valtaan. Hallintotuomioistuinten ratkaisuilla ja käsittelyajoilla voi olla vaikutuksia yhteiskunnan toimintaan ja kilpailukykyyn laajastikin.

Oikeudenkäynnin painopisteen tulee olla ensimmäisessä asteessa. Laadukkaasti toimiva ensimmäinen oikeusaste lisää luottamusta ja vähentää tarvetta muutoksenhakuun. Ylimpien oikeusasteiden toiminta painottuu ennakkoratkaisujen antamiseen.

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan ja osaamisen kehittäminen ylläpitää laatua sekä edistää ratkaisutoiminnan joutuisuutta ja taloudellisuutta. Tuomioistuinlaitoksen toimintatapoja kehitetään tavoitteellisesti, jotta ne ovat mahdollisimman tehokkaita ja vastaavat parhaita käytäntöjä.

3 Tulostavoitteet

Tuomioistuinlaitoksen toiminta ja palvelu vastaavat yhteiskunnan ja ihmisten tarpeita

Asiat ratkaistaan joutuisasti, laadukkaasti ja kohtuullisin kustannuksin	
Mittari 1. 2024–2027	Vireillä olevien lukumäärä on pienempi kuin edellisen vuoden lopussa. Käräjäoikeus: rikosasiat Käräjäoikeus: laajat riita-asiat Muut tuomioistuimet: kaikki asiat
Mittari 2. 2024–2027	Keskimääräinen käsittelyaika on alempi kuin edellisen vuoden lopussa.
Mittari 3. 2024–2027	Tuomioistuinlaitoksen viiveistä johtuneiden viivästyshyvitettyjen asioiden lukumäärä on vuonna 2024 enintään samansuuruinen kuin vuonna 2022 (64 asiaa) ja alenee myöhempinä vuosina.
Oikeusturva toteutuu yhtäläisesti koko maassa	
Mittari 1. 2024–2027	Yksittäisen tuomioistuimen keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 3 kuukautta oikeudellisen linjan keskiarvon (KO: rikosasiat ja laajat riita-asiat, HO: kaikki asiat ja HAO: kaikki asiat).
Mittari 2. 2024–2027	Hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien ja hovioikeuden yhteenlaskettu keskimääräinen käsittelyaika ylittää enintään 4 kuukautta maan keskiarvon asiaryhmittäin (laajat riita-asiat ja rikosasiat).
Tuomioistuimet tuottavat laadukkaan ja yhdenmukaisen asiointikokemuksen	
Mittari 2024–2027	Asiakaskysely toteutetaan ensimmäisen kerran vuosina 2023–2024 ja jatkossa se toteutetaan säännöllisin väliajoin. Toisen asiakaskyselyn tulos suunnittelukaudella 2025–2027 on parempi kuin ensimmäisen kyselyn.
Sähköiset asiointipalvelut ovat kattavia ja toimivia	
Mittari 2024–2027	Sähköinen asiointi on mahdollista kaikissa AIPA:ssa ja HAIPA:ssa käsiteltävissä asioissa (toteutunut kyllä / ei). 2024: Luodaan järjestelmä, jolla voidaan mitata sähköisen asiointikanavan osuutta 2027: toteutettu 100 %
Tuomioistuinlaitoksen merkitys ja toiminta on yhteiskunnassa tunnettua ja tuomioistuinlaitokseen luotetaan	
Mittari 1. 2024–2027	Tuomioistuinvirasto toteuttaa vuonna 2023 mainetutkimukset kohdennettuina erikseen kansalaisille ja yhteisöille sekä tuomioistuinlaitoksen keskeisille sidosryhmille. Myöhemmin suunnittelukaudella 2024–2027 tehtävän toisen mainetutkimuksen tulos on parempi kuin ensimmäisen.
Mittari 2. 2024–2027	Yli 80 prosenttia kansalaisista on sitä mieltä, että tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuus on erittäin hyvä tai melko hyvä. (EU:n oikeusalan tulostaulu: Kansalaisten käsitys tuomioistuinten ja tuomareiden riippumattomuudesta.)
Mittari 3. 2024–2027	Keskeiset tuomioistuinten toimintaa kuvaavat tilastot julkaistaan oikeus.fi-internetsivustolla neljännesvuosittain huhti-, heinä-, loka- ja tammikuussa (toteutunut kyllä/ei).

Tuomioistuinlaitoksen henkilöstö on osaavaa, sitoutunutta ja hyvinvoivaa

Toimintatavat ovat tehokkaita ja vastaavat parhaita käytäntöjä	
Mittari 1. 2024–2027	VMBaron innovointikyvykkyyssindeksi (IN) on vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,67.
Mittari 2. 2024–2027	Työpanoksen kohdentamistiedot kerätään jatkuvasti. Yli 80 % henkilöstöstä on kohdentanut työpanoksensa vähintään neljän viikon ajanjaksolta ja vähintään yhtenä vuotena suunnittelukaudella 2024–2027.
Mittari 3. 2024–2027	Kun toimintaprosesseja uudistetaan uusien tietojärjestelmien käyttöönoton tai nykyjärjestelmien kehittämisen yhteydessä, tulee laatia muutosjohtamisen suunnitelma (toteutunut kyllä / ei).
Työnkuvat ovat selkeitä ja mahdollistavat työssä kehittymisen	
Mittari 1. 2024–2027	VMBaro 2.1 Työn tavoitteiden tietäminen: arvo vähintään TIL keskiarvo 2021: 4,38.
Mittari 2. 2024–2027	VMBaro 4.4 Kehityskeskustelut työn tekemisen ja osaamisen kehittämisen tukena: arvo vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,01.
Johtaminen edistää työssä onnistumista ja työhyvinvointia	
Mittari 1. 2024–2027	VMBaron johtajuusindeksi (JO) on vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,57.
Tietojärjestelmät tehostavat ja helpottavat työn tekemistä	
Mittari 1. 2024–2027	VMBaro 6.6 Työskentelyvälineet ja tuloksellinen työskentely: arvo vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,44.
Mittari 2. 2024–2027	VMBaro 6.7 Uusien työ- ja toimintatapojen hyödyntäminen työssä (mm. Digitaalisuus, tieto- ja viestintäteknologia): arvo vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,48.
Mittari 3. 2024–2027	Tuomarirekrytointien kokonaiskäsitteilyajan keskiarvo siitä, kun tuomioistuin on toimittanut hakuilmoituksen julkaisupyynnön siihen, kun ansiovertailu on toimitettu tuomioistuimelle, kuluu enintään 2,8 kk.
Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa ja vaikuttavaa	
Mittari 1. 2024–2027	VMBaro 4.2 Osaamisen ylläpidon ja parantamisen tuki (työnantajan taholta): arvo vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,60.
Tuomioistuinlaitos on hyvä ja haluttu työpaikka	
Mittari 1. 2024–2027	VMBaro työtyytyväisyys yhteensä (Y) on vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,53.
Mittari 2. 2024–2027	VMBaro 8 Työnantajakuva ja arvot: arvo on vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,84.
Mittari 3. 2024–2027	VMBaro 8,1 Suosittelisin työpaikkaani ystävälleni: arvo vähintään TIL keskiarvo 2021: 3,59.
Mittari 4. 2024–2027	Lähtövaihtuvuus on alle 14 % (Tahti-raportointi).
Mittari 5. 2024–2027	Häirintä-, uhka- ja muiden vaaratilanneilmoitusten perusteella on tehty vuosittainen analyysi kehityksestä (toteutunut kyllä/ei).

Hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Lapsen aseman edistäminen oikeushallinnossa	
Mittari 2025	Oppikirjojen kustantajille on tarjottu videomateriaalia asioiden käsittelystä tuomioistuinlaitoksessa (toteutunut kyllä/ei).
Tuomioistuinvirasto on arvioinut toimenpiteitä toimialansa hiilijalanjäljen pienentämiseksi sekä laatinut suunnitelman ja asettanut tavoitteen tunnistettujen päästövähennysten toteuttamisesta. Tuomioistuimissa vähennetään hiilijalanjälkeä erityisesti hankinnoissa ja matkustamisessa	
Mittari 1. 2024	Laaditaan päästövähennyksiä koskeva suunnitelma (toteutunut kyllä/ei).
Mittari 2. 2025	Laaditun suunnitelman pohjalta asetetaan tavoitteet päästövähennyksistä (toteutunut kyllä/ei).
Yhdenvertaisuuden edistäminen	
Mittari 1. 2024	Toiminnallinen yhdenvertaisuussuunnitelma on laadittu (toteutunut kyllä/ei).
Mittari 2. 2024–2027	Tuomioistuinlaitos järjestää koulutusta yhdenvertaisuuden edistämiseksi (toteutunut kyllä/ei).
Tuomioistuinlaitoksen tilat ovat tehokkaassa käytössä valtion toimitilastrategian mukaisesti	
Mittari 1. 2024–2027	Toimitilatehokkuus, toimistotilat: alle 22,0 (toteuma 2022: 22,7).
Mittari 2. 2024–2027	Toimitilakustannukset/htv eur: alle 12 000 eur (toteuma 2022: 11 859 eur).
Tuomioistuinlaitoksen hallussa olevan arkistoitavan analogisen asiakirja-aineiston digitointiin valmistaudutaan suunnittelukaudella	
Mittari 2024–2027	Tuomioistuinlaitos osallistuu kansallisarkiston digitointia koskevaan pilottiin (toteutunut kyllä/ei).
Tuomioistuinlaitoksen häiriötön toiminta edellyttää varautumista eri olosuhteisiin	
Mittari 2024–2027	Jokaisessa tuomioistuimessa on ajantasainen varautumissuunnitelma ja se pidetään ajan tasalla. Varautumissuunnitelmassa on tunnistettu asiaryhmät, joiden käsittelyä määrittävät erityisen lyhyet määräajat (mm. tietyt pakkokeinoasiat) (toteutunut kyllä/ei).
Uusien palveluiden käyttöönottojen vaikutukset henkilötietojen suojalle on arvioitava oikea-aikaisesti. Tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin valmistelu tulee aloittaa heti, kun uuden palvelun käyttöönoton tarve saadaan tietoon	
Mittari 2024–2027	Toteutunut kyllä/ei.
Viranomaisyhteistyötä tehostetaan tietojärjestelmien rajapintoja lisäämällä	
Mittari 2024	Tuomioistuinlaitoksen ja ulosoton rajapinta on valmis (toteutunut kyllä/ei).
ICT-kustannusten ohjaus ja toiminnan tuottavuus	
Mittari 1. 2024–2027	Päivitetään AIPA:n kustannus-hyötyanalyysi (toteutunut kyllä/ei).
Mittari 2. 2024	Sakari- ja Ritu -järjestelmien AIPA-migraatio on toteutettu (toteutunut kyllä/ei).

4 Voimavarojen hallinta

Toiminnan rahoitus

Korkeimman oikeuden toimintamenot 25.10.01 (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 Kehys	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 818	1 797	1 663	1 571	1 493	1 347
Talousarvio / tekninen kehys 2024–2027	9 071	9 429	9 782	9 810	9 810	9 810
Käytettävissä oleva rahoitus	10 889	11 226	11 445	11 381	11 303	11 157
Menot	9 101	9 569	9 881	9 895	9 963	10 019
Tulot	8	7	7	7	7	7
Nettomenot	9 092	9 562	9 874	9 888	9 956	10 012
Siirtyy seuraavalle vuodelle	1 797	1 663	1 571	1 493	1 347	1 146

Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot 25.10.02 (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 Kehys	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	5 229	6 852	5 306	5 380	5 555	5 815
Talousarvio / tekninen kehys 2024–2027	14 206	12 187	15 308	15 348	15 348	15 348
Käytettävissä oleva rahoitus	19 435	19 051	20 626	20 740	20 914	21 175
Menot	12 597	13 745	15 246	15 185	15 099	15 178
Tulot	14	12	12	12	12	12
Nettomenot	12 583	13 734	15 234	15 174	15 087	15 166
Siirtyy seuraavalle vuodelle	6 852	5 306	5 380	5 555	5 815	5 997

Muiden tuomioistuinten toimintamenot 25.10.03 (1000 euroa)	2022 TP	2023 Arvio	2024 Kehys	2025 Kehys	2026 Kehys	2027 Kehys
Siirtynyt edelliseltä vuodelta	32 707	32 101	23 318	19 412	20 513	27 617
Talousarvio / tekninen kehys 2024–2027	290 722	304 861	327 453	330 902	337 671	330 994
Käytettävissä oleva rahoitus	323 429	336 962	350 771	350 314	358 184	358 611
Menot	292 163	314 329	332 109	330 551	331 317	334 286
Tulot	836	685	750	750	750	750
Nettomenot	291 328	313 644	331 359	329 801	330 567	333 536
Siirtyy seuraavalle vuodelle	32 101	23 318	19 412	20 513	27 617	25 075

Henkilöstövoimavarat (htv)

	Toteuma 2022	Arvio 2023	Tavoite 2024	Alustava tavoite 2025	Alustava tavoite 2026	Alustava tavoite 2027
Korkeimman oikeuden toimintamenot	74	75	75	75	75	75
Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot	112	118	125	125	125	125
Muiden tuomioistuinten toimintamenot	3 222	3 295	3 394	3 394	3 394	3 394

5 Voimassaolo, seuranta ja allekirjoitukset

Sopimuksessa sovitaan talousarviovuotta 2024 koskevista tavoitteista ja talousarviovuotta seuraavien vuosien tavoitteet ovat alustavia.

Tuomioistuinvirasto seuraa ja edistää tulossopimuksen toteutumista. Tulostavoitteiden toteutumisesta raportoidaan oikeusministeriölle tuomioistuinlaitoksen puolivuotisraportissa ja toimintakertomuksessa.

Tuomioistuinvirasto seuraa erityisesti niiden lainsäädäntöuudistusten, joista eduskunta on antanut seurantaan velvoittavan lausuman, vaikutuksia tuomioistuinten työmäärään, resursseihin ja asioiden käsittelyaikoihin.

Kestävän kehityksen edistämiseksi otetaan huomioon hallinnonalan yhteiset tavoitteet. Tuomioistuinlaitos edistää vastuullisuutta erityisesti hallinnollisten asioiden ja tukitehtävien osalta ja raportoi vastuullisuudesta Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti vuosittain. Raportoinnin viitekehysnä toimii Yhdistyneiden kansakuntien (YK) Agenda 2030 -kestävän kehityksen toimintaohjelma ja tavoitteet.

Helsingissä 5.6.2023

Pekka Timonen
kansliapäällikkö

Mika Ilveskero
johtokunnan puheenjohtaja

Anne Hallavainio
hallitusneuvos

Riku Jaakkola
ylivohtaja

6 Liitteet

- Liite 1 Laskennalliset henkilötyövuosikustannukset
- Liite 2 Toimintaympäristön muutostekijät
- Liite 3 Riskienhallinta

Liite 1 Laskennalliset henkilötyövuosikustannukset

Tuomioistuinlaitoksen määrärahatarpeiden arvioinnissa käytettävät laskennalliset henkilötyövuosikustannukset:

Henkilötyövuoden hinta / tuomari	101 000 euroa
Henkilötyövuoden hinta / kansliahenkilö	46 000 euroa
Henkilötyövuoden hinta / haastemies	55 000 euroa
Henkilötyövuosi	220 päivää

Edellä mainittujen laskennallisten henkilötyövuosikustannusten lisäksi otetaan huomioon yleiskustannusten kuten henkilötyövuosisidonnaisten palvelukeskus- ja perustietotekniikkamaksujen lisääntyminen. Niiden laskennallisena arvona käytetään 9 000 euroa/htv.

Yleiskustannuksia ei lasketa prosenttiosuutena henkilöstöryhmäkohtaisista palkkakustannuksista, sillä yleiskustannukset eivät ole sidottuja palkkakustannusten vaan henkilötyövuosien (htv) määrään. Osa yleiskustannuksista ei ole lainkaan htv-sidonnaisia.

Tuomarin laskennallinen päivittäinen työaika	7 h 15 min
Kansliahenkilön päivittäinen työaika	7 h 15 min
Haastemiehen laskennallinen päivittäinen työaika	7 h 15 min

Liite 2 Toimintaympäristön muutostekijät

Turvallisuusympäristön muutokset

Yksi merkittävimmistä tuomioistuinlaitoksen toimintaympäristössä epävarmuutta aiheuttavista tekijöistä on käynnissä oleva Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sen seuraukset. Turvallisuustilanteen isot muutokset korostavat entisestään tuomioistuimien asemaa oikeusvaltion takaajana. Tuomioistuinlaitoksen on huolehdittava kansalaisten oikeusturvasta kaikissa tilanteissa. Venäjälle asetut pakotteet ovat lisänneet ulosottolaitoksen erityistäytännönpanoja, ja niillä on vaikutusta tuomioistuimille tuleviin juttumääriin. Pakotteiden arvioidaan heikentävän erityisesti niiden suomalaisten yritysten taloudellisia näkymiä, joilla on liiketoimintaa Venäjällä tai venäläisten yritysten kanssa. Tuomioistuinlaitoksessa käsiteltävien konkurssi- ja muiden tähän liittyvien asioiden arvioidaankin lisääntyvän tulevina vuosina.

Lainsäädännön muutokset

Tuomioistuinlaitoksen ratkaistavaksi tulee yhä moninaisempia oikeudellisia kysymyksiä. Lainsäädäntö ei aina pysy voimakkaan yhteiskunnallisen kehityksen tahdissa. Lainsäädännön muutokset aiheuttavat koulutuksen ja osaamisen kehittämisen tarvetta. Monet tuomioistuimissa ratkaistavat ongelmat liittyvät Euroopan ihmisoikeussopimuksen ja Euroopan unionin oikeuden soveltamiseen sekä perustuslain vaikutuksiin lainkäytössä.

ICT:n hyödyntäminen toiminnassa

Teknologian hyödyntäminen aiempaa laajemmin jatkuu monella yhteiskunnan osa-alueella. Uusien tietojärjestelmien (mm. AIPA ja HAIPA) käyttöönotto edellyttää tehostettua kehittämistä, mistä aiheutuu kustannuspaineita. Siirtymäkaudella pyritään ajamaan alas vanhat päällekkäin toimivat järjestelmät ripeästi, mutta toimintaa turvaavalla tavalla ja vähentämään usean päällekkäisen järjestelmän käytöstä syntyvää lisätyötä ja kustannuksia. Siirtymäkausi aiheuttaa kouluttautumisen ja muutosjohtamisen tarvetta.

Etäyhteyksien käyttö on arkipäiväistynyt ja hyödyntämällä etäyhteyttä oikeudenkäynneissä voidaan säästää voimavaroja ja vähentää henkilökohtaiseen läsnäoloon liittyvää matkustamista. Myös asianosaiset toivovat huomattavasti aiempaa useammin mahdollisuutta osallistua oikeudenkäyntiin ilman fyysistä läsnäoloa.

Liite 3 Riskienhallinta

Henkilöstöresurssien riittävyys

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Tuomioistuimissa tulee olla riittävä määrä henkilöstöä tuomioistuinten tehtävien täyttämiseen ja kokoonpanoa koskeviin ratkaisuihin ei rahoitustilanteella saisi olla vaikutusta.

Tuomioistuinten henkilöstöriskiä hallitaan mm. seuraamalla asiamäärien ja keskimääräisen käsittelyajan kehitystä valtakunnallisesti ja alueellisesti, kohdentamalla resursseja niin, että oikeusturvan ajallinen saatavuus toteutuisi eri alueilla.

Tuomioistuinlaitoksen kilpailukyvyistä työmarkkinoilla pyritään huolehtimaan käytettävissä olevin keinoin, hyvällä työnantajakuvalla ja luomalla mahdollisuuksia kehittyä ammatissaan. Työ on tuomioistuimissa muuttunut vaativammaksi kaikilla tehtävätasolla. Tuomioistuinlaitoksen kyky kilpailla työmarkkinoilla osaavasta henkilöstöstä on yhä tärkeämpää.

Työmäärän hallinnan näkökulmasta tuomioistuimissa ongelmallista on tällä hetkellä se, että yli vuoden vireillä olleiden asioiden määrä on kasvanut merkittävästi ja keskimääräiset käsittelyajat ovat korkealla. Lisäksi alueiden väliset käsittelyaikaerot heikentävät yhdenvertaisuutta.

Tietojärjestelmät ja toiminnan teknistyminen

Tuomioistuinlaitoksen toiminnan olennaisimpiin riskeihin kuuluvat tietoturvallisuus, yhä syvenevä tietotekniikkariippuvuus ja tietotekniikan toimintavarmuus. Järjestelmävalvonnalla, jota hoitaa Oikeusrekisterikeskus ja Valtori, on suuri merkitys mahdollisten tietovuotojen ja järjestelmävirheiden hallitsemiseksi. Riippuvuus tietotekniikan toiminnasta ja järjestelmien verkottuminen lisäävät alttiutta toiminnan häiriöille. Ajantasainen varautumissuunnitelma, jossa esitetään järjestelyt häiriön tai keskeytyksen varalta sekä toipumissuunnitelman edesauttavat häiriötilanteista selviämistä.

Varautuminen

Tuomioistuinvirasto tukee tuomioistuinlaitoksen varautumista. Yhteistoimintaa kaikkien sektorin toimijoiden, muiden sidosryhmien sekä tietotekniikkatoimijoiden kesken syvennetään säännöllisellä yhteydenpidolla sekä yhteisillä harjoituksilla.

Tavoitteena on sellainen varautumisen taso, että tuomioistuinsektori pystyy häiriötilanteessa ja poikkeusoloissa toimimaan ennakoidulla tavalla niin kauan kuin yleiset toiminnan edellytykset ovat olemassa. Tällä hetkellä ei mm. kiinteistöjä voi varata poikkeustilanteessa käyttöön samalla tavalla kuin aikaisemmin on voinut, minkä vuoksi käytössä olevat kiinteistöt tulee luoda paremmin häiriötä sietäviksi, jolloin toiminta niissä voi jatkua mahdollisimman pitkään.